

Освітньо-наукові інновації у сфері біології, збереження здоров'я людини та психосоціальної і фізичної реабілітації

МАТЕРІАЛИ

IV Всеукраїнської науково-практичної
інтернет-конференції

14 листопада 2025 р.
РІВНЕ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Департамент освіти і науки Рівненської обласної державної адміністрації
Департамент соціальної політики Рівненської обласної державної адміністрації
Рівненський державний гуманітарний університет
Кафедра біології, здоров'я людини та фізичної терапії
КП «Рівненська обласна клінічна лікарня ім. Ю. Семенюка»
КП «Рівненський обласний клінічний госпіталь» РОР
Українсько-швейцарський проєкт «Діємо для здоров'я»
КЗ «Рівненська Мала академія наук учнівської молоді»
КЗ «Центр національно-патріотичного виховання та позашкільної освіти»
РОР ГО «Рівненська обласна організація Всеукраїнського товариства охорони природи»

Рівненська Обласна
Клінічна Лікарня
ім. Юрія Семенюка

**ДІЄМО ДЛЯ
ЗДОРОВ'Я**
Українсько-швейцарський проєкт

ОСВІТНЬО-НАУКОВІ ІННОВАЦІЇ У СФЕРІ БІОЛОГІЇ, ЗБЕРЕЖЕННЯ ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ ТА ПСИХОСОЦІАЛЬНОЇ І ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ

IV Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція,
приурочена до **85-річчя** заснування РДГУ

14 листопада 2025 року

Рівне
Видавець Ю. Кукса
2025

УДК 57:613/614: [37:001.895] (08)

О 72

Рекомендовано до видання

Вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету

(протокол № 13 від _____ 2025 р.)

Рецензенти:

Пустовіт Г. П., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії і методики виховання Рівненського державного гуманітарного університету.

Лисиця А. В., доктор біологічних наук, професор, професор кафедри природничих наук Рівненського державного гуманітарного університету.

Коробко І. С., кандидат медичних наук, доцент, декан факультету післядипломної освіти ДЗ «Луганський державний медичний університет».

Освітньо-наукові інновації у сфері біології, збереження здоров'я людини та психосоціальної і фізичної реабілітації: збірник матеріалів IV Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції (м. Рівне, 14 листопада 2025 р.). Упоряд.: І. О. Сяська, О. Г. Рудь, Л. В. Ойцюсь, І. М. Трохимчук. Рівне : Ю. Кукса, 2025. 424 с.

ISBN 978-617-8672-26-3

У виданні висвітлюються актуальні проблеми у сфері біологічної й інклюзивної освіти та надання психосоціальної підтримки в умовах війни, поширення творчих здобутків та обмін досвідом у розвитку інноваційного потенціалу в галузі біології, медицини і фізичної терапії.

УДК 57:613/614: [37:001.895] (08)

Матеріали надруковані в авторській редакції. Редакційна колегія може не поділяти поглядів авторів. Відповідальність за зміст матеріалів, точність наведених фактів, цитат, посилань на джерела, достовірність іншої інформації та за дотримання норм авторського права несуть автори.

© Кафедра біології, здоров'я людини
та фізичної терапії РДГУ, укладання, 2025.

ISBN 978-617-8672-26-3

© Автори статей, 2025

Ірина Левчук,

к. пед. н., доцент,

доцент кафедри педагогіки, освітнього менеджменту та соціальної

роботи, заступник декана з навчальної роботи

психолого-природничого факультету

Рівненський державний гуманітарний університет;

Тетяна Карлова,

к. філ. н., доцент,

завідувач кафедри мовної підготовки та соціально-гуманітарних наук

Державний заклад «Луганський державний медичний університет»;

Рашиді Бахрам,

асистент кафедри хірургічних хвороб,

Державний заклад «Луганський державний медичний університет»,

лікар-нейрохірург вищої категорії, лікар ФРМ

**МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНОЮ
РЕАБІЛІТАЦІЄЮ В УМОВАХ ВОЄННИХ ВИКЛИКІВ:
ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ В УКРАЇНСЬКИЙ КОНТЕКСТ ЗБЕРЕЖЕННЯ
ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ**

Анотація: Стаття присвячена аналізу проблем та перспектив соціальної реабілітації в Україні в умовах війни. У роботі розглянуто світовий досвід організації реабілітаційних програм та підкреслено важливість координації між державними, міжнародними й громадськими структурами. Акцентовуємо увагу на основних викликах, серед яких недостатнє фінансування, нерівний доступ до послуг та брак психологічної підтримки постраждалих. Окремо зазначено потребу вдосконалення механізмів співпраці задля підвищення ефективності реабілітаційних заходів. Робота робить висновок про наявність

значного потенціалу України у розвитку системи соціальної реабілітації за умови комплексного підходу та залучення міжнародної підтримки.

Ключові слова: *соціальна реабілітація, фізична реабілітація, освітня реабілітація, психологічна підтримка, війна, міжнародна співпраця, управління соціальними реабілітаційними проєктами, доступність послуг, постраждалі, ресурси.*

Основна частина. Усвідомлення ролі та важливості соціальної реабілітації під час війни пов'язане насамперед із розумінням багатогранних викликів, які збройний конфлікт створює для людей і суспільства в цілому. Війна не тільки зумовлює численні людські жертви та руйнування інфраструктури, а й породжує серйозні соціальні, психологічні й економічні проблеми, що потребують всебічного підходу до подолання. У таких умовах соціальна реабілітація набуває особливої ваги, оскільки забезпечує підтримку військовослужбовців, учасників бойових дій, ветеранів і членів їхніх родин, постраждалих унаслідок бойових дій, внутрішньо переміщених осіб, цивільного населення та інших осіб, які зазнали впливу війни, допомагаючи їм відновитися, інтегруватися й адаптуватися до життя після завершення конфлікту.

Соціальна реабілітація включає широкий спектр заходів – від надання соціально-психологічної допомоги до підтримки у відновленні професійних компетентностей, забезпеченні житлом чи пошуку роботи. В її основі лежать принципи поваги до людської гідності, урахування індивідуальних потреб та стимулювання особистісних ресурсів задля досягнення самостійності й незалежності. У воєнний період значення соціальної реабілітації особливо зростає, оскільки вона покликана відновлювати соціальні контакти, зміцнювати довіру та сприяти співпраці в суспільстві - чинникам, що є ключовими для подолання наслідків бойових дій і подальшого розвитку держави.

Наукові дослідження у сфері реабілітації, зокрема її соціального напрямку, є надзвичайно актуальними, адже вони пов'язані з питаннями підтримки та допомоги вразливим категоріям населення. Військові події суттєво вплинули на

соціально-психологічний стан людей, що призвело до виникнення нових груп, які потребують особливої уваги та підтримки, і підсилило значущість проблематики соціальної реабілітації. Це підкреслює необхідність застосування комплексних підходів, які охоплюють індивідуальну й громадську реабілітацію та включають психосоціальну підтримку, освітні програми, професійну підготовку, фізичне відновлення та соціальну інтеграцію, на чому наголошують дослідники. Розгляд соціальної реабілітації як багатовимірного процесу, що передбачає відновлення фізичного, психологічного та соціального благополуччя, є ключовим для розроблення ефективних програм відновлення у постконфліктний період – про це зазначають у своїх працях, зокрема, Зораденія К. [11], Онищенко Н., Перелегіна І., Назаров О., Каріков С., Рябініна о., Гонтаренко Л. [7] та інші науковці. Зораденія К. акцентує увагу на важливості психосоціальної реабілітації, підкреслюючи потребу в індивідуалізованих підходах до подолання психологічних наслідків війни, які суттєво впливають на психічне здоров'я військових та цивільних, спричиняючи розвиток ПТСР, депресії, тривожних розладів та інших психологічних проблем [11].

Соціальна реабілітація відіграє ключову роль у відновленні соціальних взаємин і поверненні постраждалих осіб до повноцінного суспільного життя. На це звертають увагу Онищенко Н. та ін. [7], підкреслюючи значення психосоціальної підтримки в процесах соціального й фізичного відновлення. Дослідники наголошують на необхідності комплексного підходу, що поєднує відновлення довіри, формування самоповаги та зміцнення віри у майбутнє, аби забезпечити максимально результативні реабілітаційні заходи.

Не менш важливим складником соціальної реабілітації є професійне відновлення, оскільки воно сприяє поверненню працездатності та самостійності людей, які постраждали. Це охоплює можливості для навчання, перекваліфікації та підтримку у пошуку роботи.

Реабілітація військовослужбовців, які мають схильність до адитивної поведінки, потребує багатокомпонентного підходу, що інтегрує медичні, фізичні,

психологічні та професійні заходи з метою забезпечення їхньої повної соціальної інтеграції – саме цьому присвячені дослідження Чернецької Я. та Горелова І. [6].

Про важливість соціальної реабілітації через розширення спектра соціальних послуг на місцевому рівні, аби уникнути суперечностей між завданнями розвитку громад і соціальними потребами населення в умовах децентралізації, пише Сергєєва Ю. [10]. У своїх роботах вона обґрунтовує трансформацію підходів до системи соціальної підтримки та їхній розвиток відповідно до сучасних викликів.

У дослідженнях соціальної реабілітації значну увагу приділяють аналізу таких сучасних явищ, як соціальна адаптація, реабілітація та резильєнтність, оскільки це дає змогу оцінити, як соціальні й особистісні чинники впливають на добробут і стійкість українських військових, внутрішньо переміщених осіб та інших уразливих груп у період війни. Цій проблематиці присвячені роботи І. Дяченко, І. Бродської, О. Серебрякова, Н. Самборської, Н. Харитонової [5], Ю. Песоцької [8], А. Попович [9], І. Шапошнікової [4] та інших дослідників.

У ситуаціях воєнних конфліктів реабілітаційні заходи потребують індивідуального підходу до кожної групи постраждалих, зважаючи на характер отриманих травм, специфіку їхніх потреб і умови життя. Узагальнюючи результати досліджень у цій галузі [10, 5, 9], можна виокремити декілька основних напрямів реабілітації, кожен з яких відіграє важливу роль у всебічному відновленні людей, що зазнали впливу війни (табл. 1) [4].

Таблиця 1

Види реабілітації	Сутнісні риси та практичні аспекти застосування
Фізична реабілітація	Цей напрям охоплює комплекс заходів, спрямованих на відновлення фізичної функціональності, включаючи фізіотерапію, ерготерапію, а також використання протезів та ортезів для осіб, що зазнали фізичних травм або ампутацій.

Психологічна реабілітація	Важливим аспектом є надання підтримки особам з посттравматичним стресовим розладом (ПТСР), депресією та іншими психічними станами, пов'язаними з переживанням війни. Програми включають індивідуальну та групову психотерапію та забезпечують необхідну соціальну підтримку.
Соціальна реабілітація	Охоплює заходи з відновлення соціальних навичок та адаптації до життя після війни. Програми спрямовані на покращення самообслуговування, спілкування, професійне перенавчання та забезпечення зайнятості.
Освітня реабілітація	Спеціалізовані програми для дітей та молоді, чие навчання було перервано внаслідок конфлікту, включають дистанційне навчання та психологічну підтримку для ефективної адаптації в освітніх інститутах.
Реабілітація для сімей постраждалих (сімейна реабілітація)	Враховуючи вплив війни на сімейні структури, програми підтримки спрямовані на психологічну адаптацію та відновлення сімейних зв'язків для забезпечення стабільності та добробуту.

Отже, соціальна реабілітація виступає одним із напрямів загальної реабілітації населення, спрямованим на подолання наслідків війни та включає заходи з відновлення соціальних умінь і здатності адаптуватися до повоєнного життя. У цьому контексті соціальна реабілітація після війни постає як міждисциплінарний підхід, що охоплює різні сфери життєдіяльності людини – від фізичного стану та психологічної стійкості до соціальної взаємодії та професійного становлення.

У більшості наукових джерел соціальну реабілітацію розглядають як процес відновлення особистісної та соціальної ідентичності, а також сприяння адаптації й інтеграції людей, які пережили воєнні конфлікти, у суспільне життя. Її завданням є не лише подолання фізичних і психологічних травм, а й створення умов для подальшого соціального розвитку та самореалізації. Варто підкреслити, що поняття соціальної реабілітації тісно пов'язане з адаптаційними заходами, оскільки обидва спрямовані на допомогу людині в пристосуванні до нових умов. Проте, з огляду на наведене визначення, соціальна адаптація виступає лише одним із складників соціальної реабілітації й входить до переліку базових її заходів [4].

Соціальна реабілітація та соціальна адаптація - це важливі поняття в соціальній роботі й психології, що відіграють суттєву роль у підтримці людей, які стикаються з різними життєвими труднощами, зокрема наслідками хвороб, війни, міграції чи інших травматичних обставин. Хоча ці терміни часто застосовують разом, вони мають як спільні риси, так і певні відмінності (табл. 2) [4].

Таблиця 2

Співвідношення понять «соціальна реабілітація» та «соціальна адаптація»

Ключові риси поняття та їх характеристика	Соціальна реабілітація	Соціальна адаптація
Метою є покращення якості життя, допомога індивідам досягти кращої якості життя через підтримку, освіту та ресурси, що сприяють їхньому відновленню та інтеграції у суспільство	+	+
Використання соціальної підтримки сім'ї, друзів, спільноти та професійних служб як засіб для досягнення своїх цілей,	+	+

стимулюючи позитивні зміни в житті індивідів.		
Залучення індивіда та його активна участь у процесі відновлення, або адаптації, спричиняючи розвиток самодопомоги та особистісного зростання до процесу	+	+
Зосередження на відновленні або покращення соціального функціонування індивіда після пережитого розладу чи травми. Це може включати відновлення соціальних навичок, впевненості, професійних навичок тощо.	+	-
Орієнтованість на здатність індивіда ефективно взаємодіяти з новим соціальним середовищем або адаптуватись до змінених життєвих обставин, що може включати прийняття нових соціальних ролей, інтеграцію в нову культурну чи соціальну структуру	-	+
Розпочинається з визнання наявності проблеми або дефіциту в соціальному функціонуванні, що потребує втручання	+	-
Може бути потрібною внаслідок змін у житті індивіда, що не обов'язково пов'язані з наявністю якогось розладу чи дефіциту. Це може бути переїзд в іншу країну, зміна соціального статусу тощо.	-	+
Може бути обмеженою в часі, з чітко визначеними цілями та завершенням, коли досягнуто певного рівня відновлення.	+	-

Є тривалим процесом , що має тривати необмежений час, оскільки індивід продовжує взаємодіяти зі своїм середовищем та адаптуватись до постійно змінених обставин.	-	+
--	---	---

Слід зазначити, що обидва процеси сприяють успішній інтеграції людини в соціальне середовище та разом формують комплексну стратегію підтримки осіб, які стикаються з різними життєвими труднощами.

У сучасному контексті відновлення, реабілітації та адаптації дедалі частіше використовується поняття «резильєнтність», яке, на відміну від «реабілітації», описує іншу концепцію здатності людини долати труднощі. Проте терміни «реабілітація» та «резильєнтність» часто вживають разом, хоча вони мають суттєві відмінності [4].

Ці відмінності доцільно розглянути через особливості практичної реалізації цих явищ у суспільному житті. По-перше, реабілітація — це процес або комплекс заходів, спрямованих на відновлення фізичного та психічного здоров'я, функціональних можливостей або соціального статусу людини після травм, хвороб чи періодів соціальної ізоляції. Резильєнтність же означає здатність окремої особи або спільноти ефективно адаптуватися та відновлюватися після стресових ситуацій або життєвих викликів.

По-друге, реабілітація зосереджена на конкретних терапевтичних чи інтервенційних заходах для досягнення відновлення, тоді як резильєнтність пов'язана з внутрішніми ресурсами, стратегіями та особистісними властивостями, що допомагають людині справлятися з труднощами.

По-третє, відмінність полягає у тривалості: реабілітація зазвичай має визначений часовий проміжок з конкретними цілями та завершенням після досягнення певного рівня відновлення, тоді як резильєнтність є більш постійною характеристикою або процесом, що розвивається протягом усього життя [4].

Водночас саме спільна мета відновлення робить реабілітацію та резильєнтність подібними поняттями, оскільки обидва процеси спрямовані на подолання наслідків травм, стресу чи життєвих труднощів. Реабілітація допомагає людям відновити втрачені здібності, тоді як резильєнтність сприяє ефективній адаптації та розвитку навіть у складних умовах.

Ще однією спільною рисою є використання ресурсів у процесі відновлення. Як реабілітація, так і розвиток резильєнтності потребують залучення різних ресурсів: у випадку реабілітації — це медичні, соціальні та освітні служби, тоді як для формування резильєнтності важливі внутрішні сили, соціальна підтримка та адаптивні стратегії [1, с. 41].

Реабілітаційні заходи можуть сприяти розвитку резильєнтності, оскільки люди навчаються пристосовуватися до нових умов і ефективно використовувати наявні ресурси. З іншого боку, високий рівень резильєнтності полегшує процес реабілітації, адже особи з розвиненою стійкістю краще справляються з труднощами та активніше беруть участь у власному відновленні.

Основу соціальної реабілітації становить інтеграція підходів із соціальної роботи, психології, медицини, фізичної терапії, освіти та професійної підготовки. Важливу роль у цьому процесі відіграє концепція резильєнтності - здатності людини відновлюватися та адаптуватися після травматичних подій [3, с. 843].

Таким чином, хоча реабілітація та резильєнтність є різними за своєю природою, вони тісно взаємопов'язані в процесі відновлення та адаптації осіб, які стикаються зі складними життєвими викликами.

Соціальна реабілітація в умовах війни являє собою комплексну систему відновлення, що охоплює фізичне, психологічне, соціальне та професійне відновлення постраждалих. У різних країнах світу розроблено унікальні підходи до вирішення цього завдання з урахуванням культурних, економічних та історичних особливостей. Історія соціальної реабілітації ведеться від часів Першої світової війни, коли постала потреба у систематичному відновленні ветеранів. З того часу методи та підходи суттєво еволюціонували, включаючи

створення комплексних програм, що враховують різноманітні потреби постраждалих. Водночас важливо виділити приклади успішного світового досвіду у сфері соціальної реабілітації, що стали позитивними кейсами для подальшого розвитку практик у цій галузі [4].

У США система підтримки ветеранів охоплює широкий спектр реабілітаційних послуг, що надаються через Міністерство у справах ветеранів (United States Department of Veterans Affairs). До таких послуг належать лікування посттравматичного стресового розладу (ПТСР), фізична реабілітація, професійне перенавчання та допомога у забезпеченні житлом. VA активно впроваджує інноваційні методики, зокрема телемедицину та віртуальну реальність, для підвищення доступності та ефективності реабілітаційних програм.

Ізраїль має багатий досвід надання підтримки як ветеранам, так і цивільному населенню, постраждалому від війни. У країні особливу увагу приділяють розробці програм психосоціальної підтримки та реабілітації. Центри, такі як NATAL, спеціалізуються на лікуванні ПТСР та інших психічних розладів через індивідуальні та групові сесії, а також реалізують спеціалізовані програми для дітей і сімей. Ізраїльський Центр травми та стійкості NATAL зосереджений саме на роботі з травмами та стресом, пов'язаними з війною і тероризмом.

У Німеччині значну увагу приділяють реабілітації ветеранів Другої світової війни та інших військових конфліктів. Основна мета полягає у забезпеченні інтегрованих послуг, що включають медичну допомогу, психотерапію, соціальну підтримку та сприяння працевлаштуванню. Крім того, важливим аспектом є міжгенераційна підтримка та робота з історичними травмами [4].

Наведені приклади свідчать про те, що ефективна соціальна реабілітація в умовах війни потребує комплексного підходу, який включає не лише медичне лікування, а й психологічну підтримку, соціальну адаптацію та професійну інтеграцію.

Соціальна реабілітація внаслідок війни охоплює кілька ключових напрямів, кожен із яких спрямований на вирішення конкретних завдань відновлення та інтеграції постраждалих осіб (табл. 3) [4].

Таблиця 3

Різновиди соціальної реабілітації внаслідок війни

Цільова група	Заходи соціальної реабілітації
Військовослужбовці, учасники бойових дій, ветерани	Програми соціальної реабілітації для визначених категорій зосереджені на відновленні соціальних зв'язків, професійній адаптації, а також на психологічній підтримці. Вони можуть включати курси перекваліфікації, групові зустрічі для обговорення спільних проблем, арт-терапію та інші активності.
Цивільні особи, які постраждали від війни	Заходи включають психологічну підтримку, допомогу у відновленні житла, доступ до освіти та зайнятості. Програми можуть включати консультування, соціальну підтримку для відновлення документів, житла та забезпечення базових потреб.
Діти та молодь, які зазнали впливу війни	Програми зосереджені на психологічній реабілітації, адаптації до шкільного життя, забезпеченні безпечного простору для гри та навчання. Важливим аспектом є створення умов для соціальної інтеграції та розвитку дитини.
Сім'ї, родини постраждалих внаслідок воєнних дій	Реабілітація в сімейному контексті враховує потреби всіх членів сім'ї, забезпечуючи комплексну підтримку. Програми можуть включати сімейне консультування, сприяння у відновленні сімейних зв'язків, організацію спільних заходів для зміцнення відносин.

Ефективна реабілітація потребує комплексного підходу, який враховує специфічні потреби кожної цільової групи та забезпечує оптимальне використання ресурсів і зусиль під час реалізації основних заходів та методів соціальної реабілітації. Найбільш дієвими практичними методами для відновлення постраждалих є:

1. **Індивідуальні програми**, що зосереджуються на конкретних потребах особи, включаючи психологічне консультування, професійну перепідготовку та медичну допомогу. Такий персоналізований підхід дозволяє створити реабілітаційний план, адаптований до унікальних потреб кожного учасника.

2. **Групові програми**, які сприяють соціалізації, взаємопідтримці та обміну досвідом серед учасників. До них належать терапевтичні групи, спортивні та соціальні заходи, що допомагають відновити почуття спільноти та належності.

3. **Творчі та арт-терапевтичні методи**, що використовують мистецтво як засіб самовираження та рефлексії. Такі підходи дають змогу обробляти емоційні переживання, знаходити нові способи комунікації та самовираження через музику, живопис чи літературну творчість.

4. **Сучасні цифрові технології**, включаючи онлайн-платформи для навчання та взаємодії, мобільні додатки для самодопомоги та використання віртуальної реальності для іммерсивної терапії [4].

Світовий досвід підтверджує, що успішна соціальна реабілітація неможлива без ефективної координації між державними органами, міжнародними та громадськими організаціями, а також місцевими спільнотами. Налагодження механізмів співпраці дозволяє підвищити доступність та ефективність реабілітаційних програм, уникнути дублювання зусиль і максимально ефективно використовувати наявні ресурси.

На жаль, Україна зіткнулася з численними труднощами у сфері соціальної реабілітації в умовах війни. Однією з головних проблем є обмежене фінансування та нестача ресурсів, виділених на ці цілі. Бюджетні обмеження та відсутність належної координації між різними державними структурами часто

перешкоджають впровадженню ефективних реабілітаційних програм. Крім того, існує проблема обмеженої доступності реабілітаційних послуг для всіх постраждалих. Особливо страждають мешканці сільських і віддалених районів, які мають обмежений доступ до медичних закладів та психологічної підтримки через віддаленість і проблеми з транспортом. Це створює нерівність у доступі до послуг та ускладнює процес відновлення багатьох людей [4].

Ще однією серйозною проблемою є недостатня психологічна підтримка постраждалих. Психічні травми, спричинені війною, можуть залишати глибокий слід у психічному здоров'ї, а відсутність належної допомоги здатна поглибити проблему. Програми психологічної реабілітації мають бути ефективними та доступними, щоб забезпечити відновлення психічного стану осіб, які зазнали впливу війни.

В Україні також потребує вдосконалення координація між урядовими органами, міжнародними та громадськими структурами. Ефективна співпраця дозволить максимально використовувати наявні ресурси, уникати дублювання зусиль і підвищити результативність реабілітаційних програм [4].

Попри наявні труднощі, Україна має значний потенціал для успішної реалізації соціальної реабілітації під час війни. Важливо залучати міжнародну підтримку та досвід, усвідомлювати урядом критичну важливість цього питання та активно залучати громадськість до впровадження програм реабілітації, що є ключовими факторами їх ефективності.

Висновки. У періоди воєн та конфліктів соціальна реабілітація набуває надзвичайної значущості для відновлення та підтримки постраждалих осіб і громад. Вона передбачає комплекс заходів, спрямованих на підвищення якості життя людей, які зазнали наслідків війни, відновлення їхнього фізичного та психологічного благополуччя, а також забезпечення соціальної інтеграції та повернення до активного життя в суспільстві.

Узагальнюючи, підкреслимо, що соціальна реабілітація в умовах війни є складним і багатовимірним процесом, який охоплює медичну та фізичну

реабілітацію, психосоціальну підтримку, надання соціальних послуг, професійну реабілітацію, соціальну адаптацію та інші заходи. Як комплекс дій, соціальна реабілітація потребує тісної співпраці всіх зацікавлених сторін, а також ефективного управління та розподілу ресурсів. Незважаючи на численні виклики та труднощі, що стоять перед Україною у цій сфері, здійснені кроки у напрямку соціальної реабілітації можуть суттєво сприяти покращенню якості життя та підтримці осіб, постраждалих від війни.

Список використаних джерел

1. Горбунова В.В. Сприяння соціального оточення відновленню та зростанню особистості при посттравматичних станах та розладах. *Наука і освіта*. №5. 2016.- С.40-44.
2. Довгополий, О. С., Прокопович О. А. Психосоціальна реабілітація учасників бойових дій і постраждалих під час війни: структура основних психологічних порушень серед військовослужбовців та визначення ролі медсестри в реабілітаційному процесі. *Медсестринство*, 2024, №1, С. 67 – 70.
3. Кулешова О. В., Лавренюк Я. В. Особливості психологічної реабілітації громадян, які постраждали внаслідок війни. *Наукові перспективи*. 2023, №12(42). С. 842 – 851.
4. Шапошникова І. В. Соціальна реабілітація в умовах війни: світовий досвід та проблеми України. Фаховий електронний науково-практичний журнал «Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління». № 12 (2024). Електронний ресурс. Режим доступу: https://reicst.com.ua/pmt/issue/view/issue_12_2024
5. Diachenko, I., Brodska, L., Serebryakov, J., Samborska, N., Kharytonova, n. (2024). The influence of social and individual determinants on the Ukrainian military during wartime. Accepted manuscript. *Interpersonal: An International Journal on Personal Relationships*. Електронний ресурс. Режим доступу: [The Influence of Social and Individual Determinants on the Ukrainian Military During Wartime| Interpersona: An International Journal on Personal Relationships](#)

6. Chernetska, Ya., & Gorelov, I. (2023). Rrehabilitation of military personnel prone to addictive behavior. Social pedagogy: theory and practice, 2. Електронний ресурс. Режим доступу: [Rehabilitation of military personnel prone to addictive behavior](#)
7. Onishchenko, N., Pereylygina, I., Nazarov, O., Karikov, S., Riabinina, O., & Gontarenko, L. (2023). Psychosocial support in the process of social rehabilitation: prospects for recovery and reintegration (Management and Administrative Professional Review). Електронний ресурс. Режим доступу: [BOC Revista de Gestao e Secretariado, 2023, Vol 14, Issue 10,.pdf](#)
8. Pesotska, Yu. (2022). Social rehabilitation and social adaptation of internally displaced persons. Social Work and Education, 9(1), P. 89 – 99. Електронний ресурс. Режим доступу: [SOCIAL REHABILITATION AND SOCIAL ADAPTATION INTERNALLY DISPLACED PERSONS | Social work and education](#)
9. Popovych, A. M. (2017). Socialni Barriers and Social Rehabilitation. Naukovyi visnyk Uzhhorodskogo universytetu/ Seriiia : Pedahohika. Soctsialna robota – Scientific Bulletin of Uzhgorod Univtwsity. Series: Pedahohika. Social work. Vol. 1 (40). 227 – 229. Електронний ресурс. Режим доступу: [Соціальні бар'єри та соціальна реабілітація](#)
10. Serhieieva, Ya. S (2023). Aspects of the evolution of the concepts of providing social services to the population. Modern strategies of sustainable of the state and society in the context of global challenges. International scientific conference, (Republic of Poland, August 2-3, 2023). Електронний ресурс. Режим доступу: [MODERN STRATEGIES OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF THE STATE AND SOCIETY IN THE CONTEXT OF GLOBAL CHALLENGES | Publishing House “Baltija Publishing”](#)
11. Thoradeniya, K. (2017). War-affected children and psycho-social rehabilitation/ Sri Lanka Journal of Social Sciences, 40(1), P. 17-30. Електронний ресурс. Режим доступу: [\(PDF\) War-affected children and psycho-social rehabilitation](#)

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1 ТЕОРІЯ І МЕТОДОЛОГІЯ БІОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ, ЇХ ПРАКТИЧНА РЕАЛІЗАЦІЯ Й ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМИ	4
Берташ Борис, Володимирець Віталій, Марциновський Віталій ОЦІНКА БІОРИЗНОМАНІТТА РІВНЕНСЬКОЇ ОБЛАСТІ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДОСЛІДЖЕНЬ ПРИРОДООХОРОННИХ ТЕРИТОРІЙ	4
Володимирець Віталій, Солodka Тетяна, Ойцюсь Лариса ІНВАЗІЙНІ ВИДИ РОСЛИН АНТРОПОГЕННО ТРАНСФОРМОВАНИХ ЕКОСИСТЕМ РІВНЕНСЬКОЇ ОБЛАСТІ	11
Гогоц Владислава, Карпович Наталія, Дворак Тетяна АНАЛІЗ ПОШІ ЕНДОДОНТИТУ В НАСЛІДОК УСКЛАДНЕНЬ КАРІЕСУ СЕРЕД І ДУБРОВИЦЬКОГО ЛІЦЕЮ	15
Горальський Леонід, Шваб Марія, Сокульський Ігор МОРФОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПЕЧІНКИ ХОРДОВИХ ТВАРИН КІСТКОВІ РИБИ, РЯДУ КОРОПОПОДІБНІ (CYPRINIFORMES)	18
Горальський Леонід, Смирнова Уляна, Сокульський Ігор МОРФОЛОГІЯ СЕЛЕЗІНКИ ТЕПЛОКРОВНИХ ТВАРИН	23
Горальський Леонід, Прищеп Наталія, Сокульський Ігор МОРФОЛОГІЯ ПЕЧІНКИ ТВАРИН КЛАСУ ПТАХИ	27
Горальський Леонід, Данильчук Алла, Сокульський Ігор МАКРО- ТА МІКРОСКОПІЧНА БУДОВА ПЕЧІНКИ ТА ПІДШЛУНКОВОЇ ЗАЛОЗИ КРОЛЯ СВІЙСЬКОГО	33
Горальський Леонід, Огороднічук Катерина, Сокульський Ігор МОРФОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СПИННОМОЗКОВИХ ВУЗЛІВ ТВАРИН КЛАСУ ССАВЦІ	38
Гусаковська Тетяна ДОСЛІДЖЕННЯ ЕКОЛОГІЧНИХ ГРУП КАРАБІДО ФАУНИ ПРИРОДНО-АНТРОПОГЕННИХ ЛАНДШАФТІВ РІВНЕНЩИНИ	42
Гуцман Сергій ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМКИ БІОХІМІЇ РУХОВОЇ АКТИВНОСТІ	48
Загоруйко Геннадій, Марциновський Віталій, Хартонюк Інна КІНЕТИКА КОЛИВАННЯ АБСОЛЮТНИХ ОБ'ЄМІВ ЕНДОТЕЛІОЦИТІВ ТА ЇХ ЯДЕР У КРОВОНОСНИХ КАПІЛЯРАХ МІОКАРДА ЩУРІВ ВІСТАР	52
Зиза Вікторія, Сеньків Дмитро МЕЗОСТРУКТУРНА ОРГАНІЗАЦІЯ ЛИСТКА ТЮТЮНУ ЗА ОБРОБКИ ГІБЕРЕЛІНОМ ТА АНТИГІБЕРЕЛІНОМ	58
Кузьміна Ольга, Кирильчук Ольга, Семенюк Юлія ВИКОРИСТАННЯ АЛЬТЕРНАТИВНИХ ДЖЕРЕЛ ОСВІТЛЕННЯ ПІД ЧАС ПОШУКУ ОБ'ЄКТІВ БІОЛОГІЧНОГО ПОХОДЖЕННЯ	61
Мирза-Сіденко Валентина, Авраменко Юлія, Паламарчук Анастасія СТЕПОВА ФЛОРА І РОСЛИННІСТЬ СЕРЕДНЬОГО ПРАВОБЕРЕЖНОГО ПРИДНІПРОВ'Я (КІРОВОГРАДСЬКА ОБЛАСТЬ) В УМОВАХ АНТРОПОГЕННОГО НАВАНТАЖЕННЯ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ЗАХОДИ ОХОРОНИ	65
Момот Олександр, Марциновський Віталій ДОСЛІДЖЕННЯ СТАНУ СЕРЦЕВО-СУДИННОЇ СИСТЕМИ ЛЮДИНИ ПІД ВПЛИВОМ СТРЕСОВИХ СИТУАЦІЙ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	71
Ойцюсь Лариса, Губерницька Тетяна ПОШИРЕННЯ <i>SOLIDAGO CANADENSIS</i> L. В РІВНЕНСЬКІЙ ОБЛАСТІ	74

Піддубний Андрій НОСИМІ ПРИСТРОЇ У СИСТЕМІ ПРОФІЛАКТИЧНОЇ МЕДИЦИНИ	79
Рудь Олег, Кирильчук Ольга, Кримчук Роман ШКІДНИКИ ЗЕРНОВИХ КУЛЬТУР ТА ЇХ ШКОДОЧИННІСТЬ	81
Рудь Олег, Куцоконь Лілія, Кирильчук Ольга АДАПТАЦІЙНІ МОЖЛИВОСТІ СЕРЦЕВО-СУДИННОЇ СИСТЕМИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗА РІЗНОГО ФІЗИЧНОГО НАВАНТАЖЕННЯ	87
Рудь Олег, Кирильчук Ольга, Серган Євгеній ВПЛИВ «МОДНИХ ДІЄТ» НА СТАН ЗДОРОВ'Я ПІДЛІТКІВ	93
Сачук Роман, Велесик Тетяна, Жигалюк Сергій, Виговський Ігор КЛІНІКО-БІОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРОТІКАННЯ ІНФЕКЦІЙНОГО ЕКТИМУ У ОВЕЦЬ ТА СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ЙОГО ПРОФІЛАКТИКИ	99
Суходольська Ірина ОЦІНЮВАННЯ СТІЙКОСТІ БАСІВКУТСЬКОГО ВОДОСХОВИЩА ЗА ФІТОПЛАНКТОНОМ	104
Сяська Богдана ЗАСТОСУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ГІС ДЛЯ ЕКОЛОГІЧНОГО МОНІТОРИНГУ РОЗВИТКУ УРБООКОСИСТЕМ (НА ПРИКЛАДІ М. РІВНЕ)	108
Сяський Володимир, Сяська Іванна ЗАСТОСУВАННЯ МОДЕЛЕЙ ТА МЕТОДІВ МАШИННОГО НАВЧАННЯ ДЛЯ МОДЕЛЮВАННЯ ФІЗІОЛОГІЧНИХ ПРОЦЕСІВ І СИСТЕМ	115
Толочик Інна ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ СЕРЕДНІХ РІЧОК У МЕЖАХ РІВНЕНСЬКОЇ ОБЛАСТІ	120
Трохимчук Ірина, Діжурко Софія НЕОНАТАЛЬНИЙ ДНК-СКРИНІНГ: СУТЬ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ	124
Трохимчук Ірина, Красько Анна ВИКОРИСТАННЯ НАНОЧАСТИНОК ЯК БІОМАРКЕРІВ ОНКОКЛІТИН ДЛЯ ВИЯВЛЕННЯ РАКУ НА РАННІХ СТАДІЯХ	129
Трохимчук Ірина, Кондратюк Юлія БІОТЕХНОЛОГІЧНІ МЕТОДИ ОЧИЩЕННЯ СТІЧНИХ ВОД	133
Туринський Денис, Сяська Інна ОСОБЛИВОСТІ ТРОФІЧНИХ ЗВ'ЯЗКІВ І ФУНКЦІОНАЛЬНА РОЛЬ НЕКРОБІОНТІВ У МІСЬКИХ ЕКОСИСТЕМАХ	138
Царик Катерина, Лазар Олена, Дворак Тетяна ОЦІНКА ВПЛИВУ СКЛАДУ СУБСТРАТНИХ КОМПОЗИЦІЙ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИРОЩУВАННЯ ТА ВРОЖАЙНІСТЬ БІЛОЇ ПЕЧЕРИЦІ (AGARICUS BISPORUS)	142
СЕКЦІЯ 2 ПРОБЛЕМИ БІОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ ТА ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У СЕРЕДНІЙ, ПЕРЕДВИЩІЙ І ВИЩІЙ ШКОЛІ ТА У ПОЗАШКІЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ	146
Безручко Лілія ПРИНЦИПИ СИСТЕМНОЇ МЕТОДОЛОГІЇ В СУЧАСНІЙ БІОЛОГІЇ ТА ЇЇ ФУНКЦІОНАЛЬНЕ ЗНАЧЕННЯ	
Валюх Вікторія, Ойцюсь Лариса ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ЕФЕКТИВНОГО ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДУ ПРОЄКТІВ ДЛЯ РОЗВИТКУ ДОСЛІДНИЦЬКИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ УЧНІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ БІОЛОГІЇ	149
Воловик Галина, Мандигра Юлія ЄДИНЕ ЗДОРОВ'Я	154
Грицевич Катерина, Грицай Наталія ОРГАНІЗАЦІЯ «ПЕРЕВЕРНУТОГО НАВЧАННЯ» НА УРОКАХ БІОЛОГІЇ І ЕКОЛОГІЇ В 11 КЛАСІ	159
Костолович Марія, Войтович Оксана СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ	162

Крупко Анатолій, Демчук Василь ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДІВ ПРОЄКТІВ У НАВЧАННІ ПРИРОДНИЧИХ ПРЕДМЕТІВ УЧНІВ СТАРШОЇ ШКОЛИ	167
Куцоконь Лілія, Рудь О.Г., Кирильчук Ольга ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ БІОЕТИЧНИХ ЗНАНЬ В ПРАКТИЦІ РОБОТИ ВИЩОЇ ШКОЛИ	170
Макарчук Аліна, Толочик Інна ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ МАСАЖУ ПРИ КОРЕКЦІЇ ПОРУШЕНЬ ПОСТАВИ У ДІТЕЙ	181
Онисковець Олександр, Демчук Василь РОЗВИТОК ДОСЛІДНИЦЬКИХ УМІНЬ ТА НАВИЧОК УЧНІВ НА УРОКАХ ПРИРОДНИЧИХ ПРЕДМЕТІВ	185
Павелків Віталій ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ПСИХІЧНОГО ТА ФІЗИЧНОГО ЗДОРОВ'Я ЯК ОСНОВА ГАРМОНІЙНОГО РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ	188
Подерня Поліна, Лазарчук Володимир МЕТОДИКА ВИКОРИСТАННЯ ПРОЄКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДЛЯ РОЗВИТКУ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКИХ УМІНЬ СТАРШОКЛАСНИКІВ З БІОЛОГІЇ	193
Пономаренко Вадим, Гуцалюк Ігор ВПЛИВ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ НА КЛІТИННІ ПРОЦЕСИ ОРГАНІЗМУ ЛЮДИНИ	197
Пономаренко Вадим, Акуленко Катерина ВПЛИВ ГІГІЄНИЧНИХ НАВИЧОК НА СТАН ЗДОРОВ'Я ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ	201
Сяська Інна, Гrepіняк Ольга ПОЗАУРОЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ЧИННИК РОЗВИТКУ ПСИХОМОТОРНИХ ФУНКЦІЙ МОЛОДШИХ ПІДЛІТКІВ	205
Трохимчук Ірина, Данчук Анеліна ОРГАНІЗАЦІЯ ГУРТКОВОЇ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ РОБОТИ З БІОЛОГІЇ	212
СЕКЦІЯ 3	
ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ ТА ПСИХОСОЦІАЛЬНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ В УМОВАХ ВІЙНИ	
Баб'як Володимир, Баб'як Олена СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО РЕАЛІЗАЦІЇ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ І ПСИХОСОЦІАЛЬНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ В УМОВАХ ВІЙНИ В УКРАЇНІ	217
Данилюк Катерина СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО СУПРОВОДУ МЕДИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ	221
Дубич Клавдія ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕАБІЛІТАЦІЙНОЮ ДОПОМОГОЮ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	226
Левчук Ірина, Карлова Тетяна, Бахрам Рашиді МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНОЮ РЕАБІЛІТАЦІЄЮ В УМОВАХ ВОЄННИХ ВИКЛИКІВ: ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ В УКРАЇНСЬКИЙ КОНТЕКСТ ЗБЕРЕЖЕННЯ ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ	230
Михальчук Наталія, Харченко Євген, Івашкевич Едуард ПЕРЕЖИВАННЯ ПІДЛІТКАМИ ВІЙНИ ЯК ПСИХО-СОЦІАЛЬНА ПРОБЛЕМА	245
Оксенюк Оксана СОЦІАЛЬНА РЕКЛАМА В УКРАЇНІ: КОНТЕКСТИ В УМОВАХ ВІЙНИ	252
Ортікова Наталія, Степова Діана ПІДПРИЄМНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ЧИННИК СПРИЯННЯ СОЦІАЛЬНІЙ АДАПТАЦІЇ ТА ВІДНОВЛЕННЯ ОСОБИСТІСНОГО РЕСУРСУ ВЕТЕРАНІВ І ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ	257
Ортікова Наталія, Войтюк Ангеліна ВИКЛИКИ ТА ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОСОЦІАЛЬНОЇ ПІДТРИМКИ ВЕТЕРАНІВ І ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ	262

Савущик Анна, Воробей Ілона ПАРТНЕРСТВО СОЦІАЛЬНИХ І ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ЯК РЕСУРС РОЗВИТКУ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ ТА ПСИХОСОЦІАЛЬНОЇ ПІДТРИМКИ	267
Савущик Анна, Котисько Вікторія СОЦІАЛЬНА РОБОТА В УМОВАХ ВОЄННИХ ВИКЛИКІВ: УКРАЇНСЬКИЙ ТА ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ПСИХОСОЦІАЛЬНОЇ ПІДТРИМКИ І РЕАБІЛІТАЦІЇ	271
Савущик Анна, Радчук Мар'яна ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ У СОЦІАЛЬНІЙ РОБОТІ: МІЖ ІННОВАЦІЯМИ, ЕТИКОЮ ТА ГУМАНІСТИЧНИМИ ЦІННОСТЯМИ	276
Созонюк Ольга СОЦІАЛЬНІ ПЕРЕДУМОВИ ПСИХОЛОГІЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ В УМОВАХ ВІЙНИ	280
Стеца Наталія СИСТЕМАТИЧНИЙ АНАЛІЗ ТА ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ ПСИХОСОЦІАЛЬНИХ ІНТЕРВЕНЦІЙ ТА ІНКЛЮЗИВНИХ ОСВІТНИХ ПРАКТИК	283
Сяська Інна, Семенюк Марія-Дарина ПРОБІОТИЧНІ КОМПЛЕКСИ, ЇХ ВПЛИВ НА СТАН ЗДОРОВ'Я ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ	288
Трохимчук Ірина, Котий Марія ФОРМУВАННЯ КООРДИНАЦІЙНИХ ДІЙ У ДОШКІЛЬНИКІВ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ (СИНДРОМ ДАУНА)	291
Філоненко Руслана ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ ВИКЛИКІВ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ВІЙНИ	295
СЕКЦІЯ 4 ІННОВАЦІЇ У ЛІКУВАННІ ТА ФІЗИЧНІЙ РЕАБІЛІТАЦІЇ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ТА ЦИВІЛЬНОГО НАСЕЛЕННЯ, ПОСТРАЖДАЛОГО ВІД ВОЄННИХ ДІЙ	300
Андрійчук Ольга, Вілюра Оксана МУЛЬТИДИСЦИПЛІНАРНИЙ ПІДХІД ТА ПОЕТАПНИЙ МАРШРУТ РЕАБІЛІТАЦІЙНОЇ ДОПОМОГИ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯМ ІЗ АМПУТАЦІЄЮ НИЖНІХ КІНЦІВОК	
Андрійчук Ольга ЛІКУВАННЯ ТА РЕАБІЛІТАЦІЯ ПРИ ЧЕРЕПНО-МОЗКОВІЙ ТРАВМІ В УМОВАХ ВІЙНИ	306
Антонюк-Кисіль Володимир, Левчук Лілія ПОРІВНЯЛЬНА ОЦІНКА ЯКОСТІ ЖИТТЯ ВАГІТНИХ ІЗ ВЕНОЗНОЮ ПАТОЛОГІЄЮ	309
Вишинська Катерина, Усова Оксана ЕТІО-ПАТОГЕНЕЗ ТА КЛІНІЧНА КАРТИНА УШКОДЖЕНЬ МЕНІСКІВ КОЛІННОГО СУГЛОБА У СПОРТСМЕНІВ	314
Грейда Наталія РЕАБІЛІТАЦІЯ ДІТЕЙ, ЯКІ ПОСТРАЖДАЛИ ПІД ЧАС ВОЄННИХ ДІЙ	320
Жилінський Андрій, Члек Роман, Захоженко Карина, Довгай Владислав ПРОФІЛАКТИКА ТРОМБОЕМБОЛІЧНИХ УСКЛАДНЕНЬ ПРИ ЛІКУВАННІ ГОСТРОГО КАЛЬКУЛЬОЗНОГО ХОЛЕЦИСТИТУ ЯК МОДЕЛЬ ПРОФІЛАКТИКИ ТЕЛА В УРГЕНТНІЙ ХІРУРГІЇ	325
Жилінський Андрій, Члек Роман, Райкевич Володимир, Струк Сергій ВИКОРИСТАННЯ МЕТОКСИФЛУРАНУ ПРИ ВТОРИННОМУ ХІРУРГІЧНОМУ ЛІКУВАННІ ПОРАНЕНИХ З МІННО-ВИБУХОВОЮ ТРАВМОЮ	336
Каськів Мар'яна, Головнич Артем ВІД ПАНДЕМІЇ ДО ВІЙНИ: ЯК ІНФЕКЦІЯ СТРЕС ВПЛИВАЮТЬ НА ЗДОРОВ'Я ВОЛОССЯ	340
Колюхов Владислав, Серган Євген ВПЛИВ МАНУАЛЬНОЇ ТЕРАПІЇ НА ОРГАНІЗМ ЛЮДИНИ	343
Матвійчук Анастасія, Усова Оксана ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ ПРИ ХВОРОБІ ПАРКІНСОНА	347

Мельник Ольга, Касянчук Віктор ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ ЕРГОТЕРАПІЇ У ВІДНОВЛЕННІ ПОБУТОВОЇ ТА ПРОФЕСІЙНОЇ АКТИВНОСТІ	350
Мусієнко Ольга, Даниляка Анастасія, Петухова Христина ЕФЕКТИВНІСТЬ РІЗНИХ СИСТЕМ ФІКСАЦІЇ ПЕРЕЛОМІВ ДОВГИХ КІСТОК	355
Поташнюк Ірина СУЧАСНІ ВИДИ РЕАБІЛІТАЦІЇ УЧАСНИКІВ БОЙОВИХ ДІЙ ТА ПОСТРАЖДАЛИХ ВІД ВІЙНИ	359
Саламадзе Ольга ЕФЕКТИВНІСТЬ ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ПРИ УШКОДЖЕННЯХ ОПОРНО-РУХОВОГО АПАРАТУ	363
Семенюк Роман, Касянчук Віктор ПЕРСПЕКТИВИ ЗАСТОСУВАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ У ФІЗИЧНІЙ ТЕРАПІЇ ТА ЕРГОТЕРАПІЇ	365
Тригубець Маргарита, Подерня Поліна ВИКОРИСТАННЯ ЕКЗОСКЕЛЕТІВ У ВІДНОВЛЕННІ РУХОВОЇ АКТИВНОСТІ	369
Усова Анастасія, Шамборовський Сергій СУЧАСНИЙ ПОГЛЯД НА ДЕГЕНЕРАТИВНО-ДИСТРОФІЧНІ ЗМІНИ МІЖХРЕБЦЕВИХ ДИСКІВ	373
Члек Роман, Жилінський Андрій МОДУЛЯЦІЯ ЗАПАЛЬНОЇ ВІДПОВІДІ ПРИ ГОСТРОМУ ПЕРИТОНІТІ: РОЛЬ PRP-ТЕРАПІЇ ТА РІВЕНЬ ПРОТИЗАПАЛЬНИХ ЦИТОКІНІВ	377
Шустик Роман, Баб'як Володимир ПРОБЛЕМИ ЛІКУВАННЯ ТА ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ І ЦИВІЛЬНОГО НАСЕЛЕННЯ, ПОСТРАЖДАЛОГО ВІД ВОЄННИХ ДІЙ	379
СЕКЦІЯ 5 СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФІЗИЧНИХ ТЕРАПЕВТІВ, ЕРГОТЕРАПЕВТІВ ВІДПОВІДНО ДО ВИМОГ НОВОГО СТАНДАРТУ ВИЩОЇ ОСВІТИ	383
Верещук Лариса, Сяська Інна РЕАЛІЗАЦІЯ ПРАКТИЧНОЇ КЛІНІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФІЗИЧНИХ ТЕРАПЕВТІВ НА БАЗІ РІВНЕНСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ КЛІНІЧНОЇ ЛІКАРНІ	
Касянчук Віктор ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ГАЛУЗІ ФІЗИЧНОЇ ТЕРАПІЇ	387
Кулаков Михайло ЗАХОДИ САНАТОРНО-КУРОРТНОГО ОЗДОРОВЛЕННЯ ЯК НЕОБХІДНА СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ РЕАБІЛІТОЛОГІВ	390
Петрухнов Олександр, Громко Євгенія ЕТИЧНА КУЛЬТУРА Й ПРОФЕСІЙНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ФІЗИЧНОГО ТЕРАПЕВТА ЯК СКЛАДНИК ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦЯ НОВОГО ПОКОЛІННЯ	394
Поручинська Тетяна, Поручинський Андрій ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ-ЕРГОТЕРАПЕВТА В ОСВІТНЬОМУ КОМПОНЕНТІ НОРМАЛЬНА ФІЗІОЛОГІЯ ЛЮДИНИ (ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ)	402
Шевчук Олена ЕФЕКТИВНІСТЬ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ФІЗИЧНОЇ ТЕРАПІЇ ДО ЗАСТОСУВАННЯ НЕТРАДИЦІЙНИХ МЕТОДІВ РЕАБІЛІТАЦІЇ	406
Чепурка Олег НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ БАКАЛАВРІВ ФІЗИЧНОЇ ТЕРАПІЇ В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ	413

Науково-методичне видання

**Освітньо-наукові інновації у сфері біології, збереження
здоров'я людини та психосоціальної і фізичної реабілітації**

Збірник матеріалів IV Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції
(м. Рівне, 14 листопада 2025 р.).

Упоряд.: І. О. Сяська, О. Г. Рудь, Л. В. Ойцюсь, І. М. Трохимчук

Підп. до видання 21.11.2025 р.

Формат 64х80^{1/8}.

Ум. друк. арк. 28,0.

Видавець Юрій Кукса

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи

серія ДК № 8301 від 9 травня 2025 р.

вул. Фабрична, 8, м. Рівне, 33022;

097 42 66 444

Електронне видання розміщене на сайті РДГУ:

<https://www.rshu.edu.ua/contact/naukovi-vydannia/2407-4-materialy-mizhnarodnykh-ta-vseukrayinskykh-naukovo-praktychnykh-konferentsiy>